

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 15.12.2015
COM(2015) 677 final

2015/0314 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om fastställande av provisoriska åtgärder på området för internationellt skydd till förmån för Sverige i enlighet med artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1523 och artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1601 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

1.1. Artikel 78.3 i fördraget och de nuvarande tillfälliga omplaceringssystemen

Artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) erbjuder inom ramen för den gemensamma asylpolitiken en specifik rättslig grunden för hantering av nödsituationer. På grundval av ett förslag från kommissionen får rådet, efter att ha hört Europaparlamentet, anta provisoriska åtgärder till förmån för den eller de medlemsstater som försätts i en nödsituation med en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till en eller flera medlemsstater. De provisoriska åtgärder som avses i artikel 78.3 i EUF-fördraget har undantagskaraktär. De kan endast vidtas när de problem som uppstår i en eller flera medlemsstaters asylsystem blivit tillräckligt akuta och allvarliga till följd av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare.

På grundval av artikel 78.3 i EUF-fördraget har rådet antagit två beslut om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland. I enlighet med rådets beslut (EU) 2015/1523¹, kommer 40 000 sökande av internationellt skydd att omplaceras från Italien och Grekland till andra medlemsstater. I enlighet med rådets beslut (EU) 2015/1601², kommer 120 000 sökande av internationellt skydd att omplaceras från Italien och Grekland och från andra medlemsstater om de ställs inför en nödsituation.

Omplacering från Italien och Grekland till Sverige sker enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 med 1 369 personer och enligt rådets beslut (EU) 2015/1601 med 4 358 personer.

En medlemsstat får enligt artikel 4.3 andra stycket i rådets beslut 2015/1601, med hänvisning till vederbörligen motiverade skäl, underrätta kommissionen och rådet om att den står inför en nödsituation som kännetecknas av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till följd av en snabb förändring i migrationsströmmarna. Kommissionen ska bedöma de skäl som anförts och, i tillämpliga fall, lägga fram förslag för rådet.

I händelse av en nödsituation med en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till en medlemsstat får rådet, enligt artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1523 och artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1601, på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, besluta om provisoriska åtgärder till förmån för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 78.3 i EUF-fördraget. Sådana åtgärder får, om så är lämpligt, innebära ett upphävande av den medlemsstatens deltagande i omplaceringen i enlighet med vad som föreskrivs i de ovannämnda besluten samt eventuella kompensationsåtgärder för Italien och Grekland.

Genom en skrivelse av den 5 november 2015, anmälde Sverige till kommissionen och rådet, med hänvisning till vederbörligen motiverade skäl, att landet står inför en sådan situation som avses enligt artikel 4.3 i rådets beslut (EU) 2015/1601 av den 22 september 2015 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland, och begärde en anpassning av omfördelningsmekanismen till förmån för Sverige. Genom en skrivelse av den 8 december 2015 begärde Sverige formellt ett upphävande av sina skyldigheter enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601.

¹ Rådets beslut (EU) 2015/1523 av den 14 september 2015 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland, EUT L 239, 15.9.2015, s. 146.

² Rådets beslut (EU) 2015/1601 av den 22 september 2015 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland, EUT L 248, 24.9.2015, s. 80.

1.2. Tillämpning av artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601 med avseende på Sverige

Sverige står inför en nödsituation som kännetecknas av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till dess territorium.

Den betydande ökningen av antalet otillåtna gränspassager till EU och sekundära förflyttningar inom EU har lett till en kraftig ökning av antalet personer som ansöker om internationellt skydd.

Eurostats uppgifter bekräftar ett kraftigt ökat antal asylsökande i Sverige. Antalet personer som ansöker om internationellt skydd steg med över 60 % från 68 245 sökande under perioden 1 januari–31 oktober 2014 till 112 040 sökande under perioden 1 januari–31 oktober 2015).

Därutöver har antalet personer som varje månad ansöker om internationellt skydd nyligen stigit ännu mer: antalet sökande fördubblades mellan augusti (11 735) och september (24 261) och uppgick i oktober 2015 till 39 055 personer (61 % ökning jämfört med september).

Sverige hade under 2015 det i särklass högsta antalet personer som ansökte om internationellt skydd per capita i EU (11 503 asylsökande per miljon invånare).

Sverige står också inför en svår situation på grund av den avsevärda ökningen av antalet ensamkommande barn, där en av fyra sökande påstår sig vara underårig utan medföljande vuxen.

Denna situation har medfört betydande påfrestningar för det svenska asylsystemet, med allvarliga praktiska konsekvenser som påverkar mottagningsförhållandena och förmågan att handlägga ansökningarna inom asylsystemet.

Den nuvarande migrationssituationen i Sverige är därför unik i EU och påfrestningarna på landets förmåga att handlägga ansökningar om internationellt skydd och att tillhandahålla adekvata mottagningsvillkor för personer i behov av internationellt skydd kräver att Sveriges skyldigheter inom ramen för omplacering tillfälligt upphävs och att landet får operativt stöd.

2. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

2.1. Sammanfattning av den föreslagna åtgärden

För att hjälpa Sverige att bättre klara av en nödsituation som kännetecknas av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till landets territorium innebär förslaget till beslut ett upphävande av Sveriges skyldigheter som omplaceringsmedlemsstat enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och rådets beslut (EU) 2015/1601 under en period av ett år.

Förslaget innehåller också bestämmelser om operativt stöd som i tillämpliga fall ska beviljas Sverige i form av ändamålsenliga åtgärder som samordnas av Europeiska stödkontoret för asylfrågor och, vid behov, av andra behöriga organ.

Sverige har fortfarande skyldighet att till sitt territorium låta omplacera 1 369 personer enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och 4 358 personer enligt rådets beslut (EU) 2015/1601 från Italien och Grekland så snart det föreliggande beslutet upphör att gälla. Landet bör förse rådet och kommissionen med en färdplan med de konkreta åtgärder som landet kommer att vidta

för att säkerställa effektiviteten i sina asyl- och migrationssystem och återuppta omplaceringen när dessa skyldigheter längre är upphävda.

Detta beslut påverkar inte situationen för tredjelandsmedborgare som redan har omplacerats till Sverige enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och rådets beslut (EU) 2015/1601.

2.2. Rättslig grund

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2.3. Subsidiaritet

I avdelning V i EUF-fördraget, om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, ges Europeiska unionen vissa befogenheter i dessa frågor. Dessa befogenheter måste utövas i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, dvs. endast om och i den utsträckning som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av de enskilda medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås av Europeiska unionen.

På detta område utövade Europeiska unionen dessa befogenheter genom att anta rådets beslut (EU) 2015/1523 och rådets beslut (EU) 2015/1601. Den aktuella åtgärden består av ett upphävande av en medlemsstats skyldigheter enligt dessa beslut till följd av en nödsituation och av ytterligare operativt stöd samordnat av EU-organ, och kan därför fattas endast av Europeiska unionen.

2.4. Proportionalitetsprincipen

Med tanke på ärendets brådskande karaktär och situationens allvar på grund av den ovan beskrivna tillströmningen, går upphävandet av ytterligare EU-åtgärder med avseende på Sverige och extra operativt stöd inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att faktiskt ta itu med situationen. Upphävandet avser endast Sverige, det är tillfälligt och det påverkar inte rättigheterna för personer som ansöker om internationellt skydd och som redan omplacerats till Sverige.

2.5. Konsekvenser för de grundläggande rättigheterna

De grundläggande rättigheter som föreskrivs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) för personer som ansöker om internationellt skydd och som ligger inom tillämpningsområdet för rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601 påverkas inte. Upphävandet av Sveriges skyldigheter som omplaceringsmedlemsstat avser endast Sverige, det är tillfälligt och det påverkar inte de sökande redan omplacerats till Sverige.

3. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget medför inga ytterligare kostnader för EU:s budget.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om fastställande av provisoriska åtgärder på området för internationellt skydd till förmån för Sverige i enlighet med artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1523 och artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1601 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.3,
med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,
med beaktande av Europaparlamentets yttrande³, och
av följande skäl:

- (1) Om en eller flera medlemsstater försätts i en nödsituation med plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare, får rådet enligt artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet besluta om provisoriska åtgärder till förmån för den eller de medlemsstater som berörs.
- (2) Enligt artikel 80 i EUF-fördraget ska unionens politik på området gränskontroller, asyl och invandring och dess genomförande styras av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna, och de unionsakter som antas på detta område ska innehålla lämpliga åtgärder för tillämpningen av denna princip.
- (3) På grundval av artikel 78.3 i EUF-fördraget har rådet antagit två beslut om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland. I enlighet med rådets beslut (EU) 2015/1523⁴, kommer 40 000 personer som ansöker om internationellt skydd att omplaceras från Italien och Grekland till andra medlemsstater. I enlighet med rådets beslut (EU) 2015/1601⁵, kommer 120 000 personer som ansöker om internationellt skydd att omplaceras från Italien och Grekland till andra medlemsstater.
- (4) I händelse av en nödsituation med en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till en medlemsstat får rådet, enligt artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1523 och artikel 9 i rådets beslut (EU) 2015/1601, på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, besluta om provisoriska åtgärder till förmån för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 78.3 i EUF-fördraget. Sådana åtgärder får, om så

³ EUT C , , s. .

⁴ Rådets beslut (EU) 2015/1523 av den 14 september 2015 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland, EUT L 239, 15.9.2015, s. 146.

⁵ Rådets beslut (EU) 2015/1601 av den 22 september 2015 om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland, EUT L 248, 24.9.2015, s. 80.

är lämpligt, inbegripa ett upphävande av den medlemsstatens deltagande i omplaceringen i enlighet med vad som föreskrivs i dessa beslut samt eventuella kompensationsåtgärder för Italien och Grekland.

- (5) Sverige står inför en nödsituation som kännetecknas av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare till landets territorium på grund av en kraftig förändring i migrationsströmmarna. Den 8 december begärde Sverige formellt ett upphävande av sina skyldigheter enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601.
- (6) Den avsevärda ökningen av antalet otillåtna gränspassager till EU och sekundära förflyttningar inom EU har lett till en kraftig ökning av antalet personer som ansöker om internationellt skydd, vilka främst kommit in i EU via Italien och Grekland.
- (7) Eurostats uppgifter bekräftar en kraftig ökning av antalet asylsökande i Sverige. Antalet personer som ansöker om internationellt skydd ökade med mer än 60 % från 68 245 sökande för perioden 1 januari–31 oktober 2014 till 112 040 sökande för perioden 1 januari–31 oktober 2015.
- (8) Därutöver har det månatliga antalet personer som ansöker om internationellt skydd nyligen stigit ännu mer: Det fördubblades mellan augusti (11 735) och september (24 261) och uppgick i oktober 2015 till 39 055 personer (61 % ökning jämfört med september).
- (9) Sverige hade under 2015 det i särklass högsta antalet personer som ansökte om internationellt skydd per capita i EU (11 503 asylsökande per miljon invånare).
- (10) Sverige står också inför en svår situation på grund av den avsevärda ökningen av antalet ensamkommande barn, där en av fyra sökande hävdar att de är underåriga utan medföljande vuxen.
- (11) Denna situation har medfört betydande påfrestningar för det svenska asylsystemet, med allvarliga praktiska konsekvenser som påverkar mottagningsförhållandena och förmågan att handlägga ansökningarna inom asylsystemet. För att mildra de stora påfrestningar som Sverige ställts inför, bör de skyldigheter som åligger Sverige som omplaceringsmedlemsstat enligt rådets beslut (EU) nr 2015/1523 och nr 2015/1601 bör tillfälligt upphävas för en period om av ett år.
- (12) Upphävandet bör kompletteras med ytterligare stödåtgärder som samordnas av Europeiska stödkontoret för asylfrågor och, vid behov, av andra berörda organ.
- (13) Sverige bör förelägga rådet och kommissionen en färdplan i vilken det fastställs vilka åtgärder som landet kommer att vidta för att säkerställa effektiviteten i sina asyl- och migrationssystem och återuppta sina skyldigheter enligt beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601.
- (14) Eftersom målen för detta beslut inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och effekt bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (15) Detta beslut är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (16) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till

EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket.

- (17) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.
- (18) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (19) Mot bakgrund av situationens brådskande karaktär ska detta beslut träda i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1 **Syfte**

Genom detta beslut införs provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån Sverige, för att stödja landet så att det bättre kan hantera en nödsituation med en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare.

Artikel 2 **Upphävande av skyldigheter enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601**

Sveriges skyldigheter som omplaceringsmedlemsstat enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och rådets beslut (EU) 2015/1601 ska upphävas till och med... [*one year from the date of the adoption of the present Council Decision*]

Article 3 **Operativt stöd till Sverige**

I syfte att hjälpa Sverige att bättre hantera det osedvanligt höga trycket mot landets asyl- och migrationssystem, ska Sverige i tillämpliga fall få särskilt stöd genom ändamålsenliga åtgärder som samordnas av Europeiska stödkontoret för asylfrågor och, om så krävs, av andra berörda organ.

Artikel 4 **Kompletterande åtgärder som ska vidtas av Sverige**

Senast [*one month from entry into force of this Decision*] ska Sverige till rådet och kommissionen anmäla en färdplan i vilken det fastställs vilka åtgärder Sverige kommer att vidta för att säkerställa effektiviteten i sitt asyl- och migrationssystem och återuppta sina skyldigheter enligt rådets beslut (EU) 2015/1523 och (EU) 2015/1601.

Artikel 5
Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Strasbourg den

På rådets vägnar
Ordförande